

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 196/2018-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedu senátu Rudolfa Tkáčika, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojмира Mamojku v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Okenica Šula & Co. s. r. o., Pražská 11, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Dominik Okenica, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava IV č. k. 10 Cb 238/2016-189 z 12. septembra 2017 takto

rozhodol:

Sťažnosti [REDACTED] nevyhovuje.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 196/2018 z 22. mája 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 Cb 238/2016-189 z 12. septembra 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným okresnému súdu 21. decembra 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 238/2016 domáhala na žalovanej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), určenia neplatnosti uznesenia jediného spoločníka žalovanej č. 1/2016 (sťažovateľka podľa výpisu z obchodného registra bola konateľkou žalovanej od 7. novembra 2013 do 30. novembra 2016, pozn.). Okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 99,50 €, ktorý riadne uhradila. Podaním doručeným okresnému súdu 8. februára 2017 sťažovateľka rozšírila svoj žalobný návrh a žiadala, aby okresný súd rozhodol aj o neplatnosti uznesení č. 2/2016, 3/2016, 4/2016 a 5/2016 jediného spoločníka žalovanej. Okresný súd výzvou z 20. júna 2017 vyzval sťažovateľku na zaplatenie doplatku súdneho poplatku vo výške 398 €, a to s poukazom na poznámku č. 6 k položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Sťažovateľka súdny poplatok nedoplatila.

3. V nadväznosti na uvedené okresný súd uznesením č. k. 10 Cb 238/2016-181 z 18. augusta 2017 konanie v časti určenia neplatnosti uznesení č. 2/2016, 3/2016, 4/2016 a 5/2016 zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala okresnému súdu sťažnosť dôvodiac, že doplatenie súdneho poplatku bolo žiadané v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch, ďalej preto, že zo strany okresného súdu nebola poučená podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ako aj preto, že jej bol

„doručený predpis na doplatenie súdneho poplatku dňa 27. 6. 2017, t. j. v čase účinnosti ZoSP v znení účinnom do 30. 6. 2017, ktorý súdu neumožňoval zastavenie súdneho konania v prípade, ak súdny poplatok bol zaplatený v lehote na podanie odvolania“, pričom z dôvodu procesnej istoty súdny poplatok v uvedenej lehote zaplatila.

4. Okresný súd však napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľky zamietol.

5. V napadnutom uznesení sťažovateľka vidí porušenie svojich práv, pretože zastavenie súdneho konania znamená, že o jej nárokoch sa bez zákonného dôvodu meritórne nerozhodne. V prvom rade namieta, že nebola poučená o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku, a aj v prípade, že by tomu tak bolo, toto poučenie jej bolo dané v čase účinnosti zákona o súdnych poplatkoch, ktorý zastavenie konania neumožňoval v prípade zaplatenia súdneho poplatku v odvolacej lehote. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza, že *„účinky poučenia, ktoré predstavuje zákonný predpoklad pre prípadné zastavenie konania, nastali doručením poučenia. Inak povedané Sťažovateľka bola dňa 27.6.2017 poučená v zmysle, že konanie môže byť zastavené v prípade, ak súdny poplatok nebude zaplatený, avšak s tou výhradou, že pokiaľ dôjde k zaplateniu súdneho poplatku v odvolacej lehote bude uznesenie o zastavení konania zrušené. Aj zmenená právna úprava po 1.7.2017 zachovala ako predpoklad pre zastavenie konania poučenie. Sťažovateľka má za to, že poučenie o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku môže spôsobovať účinky výlučne vo vzťahu k právnej úprave, kedy dochádza k poučeniu.“*

6. Ďalším dôvodom, pre ktorý podľa názoru sťažovateľky došlo zastavením konania k porušeniu jej ústavných práv, je rozpor s právnou úpravou, podľa ktorej okresný súd súdny poplatok vyrubil. Okresný súd v napadnutom uznesení poukázal na poznámku č. 6 k položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov (ak ide o viac nárokov, každý sa spoplatňuje samostatne, pozn.), pričom po rozšírení žaloby bolo predmetom konania päť samostatných výrokov. S touto interpretáciou a aplikáciou zákona o súdnych poplatkoch sa sťažovateľka nestotožňuje a v tejto súvislosti poukazuje na právny názor obsiahnutý v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 57/99 z 30. augusta 1999, podľa ktorého sa *„za návrh spoločníkov, aby súd vyslovil neplatnosť*

uznesenia valného zhromaždenia platí súdny poplatok bez ohľadu na skutočnosť, že na konanom valnom zhromaždení bolo prijatých viacero rozhodnutí, ktoré boli v uznesení o konaní valného zhromaždenia označené ako samostatné uznesenia“. Ďalej uvádza, že dôvodom tvrdenej neplatnosti uznesení jediného spoločníka je tá istá skutočnosť, všetky v žalobe označené uznesenia boli prijaté v jeden deň, v bezprostrednej nadväznosti na seba a sú zapísané v jedenej zápisnici. Preto sa sťažovateľka domnieva, že pokiaľ súd z tvrdených dôvodov dospeje k záveru o neplatnosti jedného z uznesení, bude tento dôvod platiť aj pre všetky zostávajúce. Samostatné označenie jednotlivých uznesení nemá mať za následok vyrubenie súdneho poplatku za každé jedno rozhodnutie zvlášť.

7. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu boli porušené jej v záhlaví označené práva podľa ústavy a dohovoru. Zároveň požaduje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

8. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 94/2018 z 25. mája 2018, ktorý bol ústavnému súdu doručený 31. mája 2018. Predsedníčka okresného súdu v ňom vyjadrila názor, že okresný súd postupoval vo veci v súlade so zákonom, a preto napadnutým uznesením nedošlo k porušeniu práv sťažovateľky. K vecnej stránke sťažnosti uviedla, že „... výzva na zaplatenie súdneho poplatku za rozšírenie žaloby bola sťažovateľke doručená v čase účinnosti zákona o súdnych poplatkoch v znení do 30.06.2017, avšak medzičasom nadobudla účinnosť novela zákona o súdnych poplatkoch č. 152/2017 Z. z., a zákon o súdnych poplatkoch neobsahuje prechodné ustanovenia k tejto novele, preto pri rozhodovaní o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku použil súd postup v zmysle zákona o súdnych poplatkoch, účinného v čase vydania rozhodnutia o zastavení konania, a teda konanie zastavil s tým, že v prípade zaplatenia súdneho poplatku po doručení rozhodnutia o zastavení konania, sa uznesenie o zastavení konania nerušilo.

Zákonom č. 152/2017 Z. z. účinným od 01.07.2017 bol § 10 ods. 3 veta prvá zákona o súdnych poplatkoch zmenený tak, že nie je možné zaplatiť súdny poplatok po doručení

rozhodnutia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku v lehote na podanie odvolania resp. sťažnosti, voči zastavujúcemu rozhodnutiu, resp. zaplatenie súdneho poplatku po vydaní o rozhodnutia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemá za následok zrušenie predmetného rozhodnutia. Zákon o súdnych poplatkoch je procesnoprávny predpis, a teda v prípade absencie prechodného ustanovenia postupuje súd podľa procesných noriem účinných v čase rozhodovania súdu. Nakoľko zákon č. 152/2017 Z. z. neobsahuje prechodné ustanovenie, postupoval súd podľa zákona o súdnych poplatkoch účinného v čase vydania rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené tak súd uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemohol zrušiť, pre zaplatenie súdneho poplatku po lehote stanovenej súdom vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku. V zmysle § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Takouto skutočnosťou je i zaplatenie súdneho poplatku po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľka bola vo výzve na doplatenie súdneho poplatku za rozšírenie žaloby poučená o možnosti zastavenia konania v prípade nezaplatenia súdneho poplatku. V uznesení o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku poučenie o skutočnosti, že zaplatením poplatku nedôjde k zrušeniu tohto uznesenia nebolo, avšak nie je povinnosťou súdu uviesť v predmetnom rozhodnutí takéto poučenie, keďže zákon osudných poplatkoch takúto povinnosť výslovne neuvádza (napr. na rozdiel od CSP, ktorý pri rozsudku pre zmeškanie výslovne uvádza povinnosť poučiť o možnosti zrušenia rozsudku pre zmeškanie). Zákon o súdnych poplatkoch uvádza povinnosť poučiť o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku iba v samotnej výzve na zaplatenie súdneho poplatku, pričom táto povinnosť bola súdom splnená. Sťažovateľka je navyše v konaní 10Cb/238/2016 zastúpená právnym zástupcom, advokátom (advokátskou kanceláriou), ktorý si bol, resp. mal byť vedomý následku nezaplatenia súdneho poplatku v určenej lehote vedomý. Pri zastúpení strany sporu advokátom je predpoklad, že právny zástupca pozná platnú a účinnú právnu úpravu a mal svojho splnomocniteľa o nej informovať...“.

9. Predsedníčka okresného súdu podaním z 9. júla 2018 doručeným ústavnému súdu 12. júla 2018 spolu so spisom uviedla, že zotrúva na svojom vyjadrení z 25. mája 2018, a oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

10. Ústavný súd 12. júla 2018 zaslal obe vyjadrenia okresného súdu právnenmu zástupcovi sťažovateľky s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 7 dní od doručenia prípisu, ktorý mu bol doručený 18. júla 2018. K uvedeným stanoviskám okresného súdu sa sťažovateľka nevyjadřila.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

16. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania, resp. strane sporu sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

17. Predmetom sťažnosti je námietka porušenia už citovaných práv sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením, ktorým okresný súd zastavil konanie v časti rozšírenia žaloby sťažovateľky pre nezaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľka v prospech svojho sťažnostného petitu prednáša v zásade dve námietky. Prvá sa týka doplatku súdneho poplatku za rozšírenie žaloby v prípade, ak sa predmetom konania stane viac nárokov. Sťažovateľka nesúhlasí s okresným súdom v tom smere, že každý nárok sa spoplatňuje samostatne, a tvrdí, že okresný súd žiadal doplatok súdneho poplatku v rozpore so zákonom. Poukazujúc na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 57/99 z 30. augusta 1999, predostiera názor, že samostatné označenie jednotlivých uznesení v petite žaloby nemá mať za následok vyrubenie súdneho poplatku za každé jedno rozhodnutie zvlášť, ale mal by sa platiť jeden súdny poplatok bez ohľadu na počet uznesení prijatých na valnom zhromaždení. Predmetom druhej námietky je otázka účinkov doručeného poučenia o následkoch nezaplatenia súdneho poplatku, ktoré podľa

sťažovateľkinho názoru predstavuje zákonný predpoklad pre prípadné zastavenie konania. Takéhoto poučenia sa jej však údajne nedostalo, a preto by sa na jej prípad mala aplikovať právna úprava zákona o súdnych poplatkoch účinná do 30. júna 2017, keď ešte bolo možné zaplatiť súdny poplatok v lehote na podanie odvolania proti rozhodnutiu o zastavení konania.

18. Pre účely overenia opodstatnenosti námietok vznesených sťažovateľkou sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorý v relevantnej časti odôvodnenia vo vzťahu k jej prvej sťažnostnej námietke uviedol: „*V zmysle vety prvej poznámky č. 6 k Položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov ak je predmetom konania viac nárokov, každý nárok sa spoplatňuje samostatne; to neplatí, ak ide o viac nárokov na peňažné plnenie a sú vyjadrené jednou sumou. Predmetom žaloby (po jej doplnení) bolo spolu päť samostatných nárokov - návrhov na určenie neplatnosti uznesenia jediného spoločníka v zmysle § 137 písm. d) CSP. Súd musí každý jeden takýto návrh posudzovať samostatne a o každom musí taktiež samostatne rozhodnúť. Rovnako samostatne ich vo svojom žalobnom petite uviedol samotný žalobca. Preto postupoval súd správne, ak žalobcu vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za každý jeden takto uplatnený nárok.*“

19. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd v ňom síce stručne, ale napriek tomu dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke vyberania súdneho poplatku v situácii, keď je predmetom konania viac nárokov, t. j. k otázke, či sa za jedno valné zhromaždenie platí jeden súdny poplatok alebo každé jedno uznesenie prijaté na valnom zhromaždení zakladá samostatnú poplatkovú povinnosť. Pokiaľ sa s ním sťažovateľka nestotožnila poukazujúc na uznesenie najvyššieho súdu z 30. augusta 1999, ústavný súd uvádza, že výška poplatkovej povinnosti sa v prípade preskúvanom najvyšším súdom určovala podľa zákona o súdnych poplatkoch účinného v čase podania žaloby, ktorá bola súdu doručená 30. apríla 1998, t. j. podľa znenia zákona o súdnych poplatkoch účinného do 31. decembra 2000. Podľa položky 2 jeho sadzobníka z návrhu na začatie konania v obchodných veciach v sporoch o peňažnú pohľadávku sa platil súdny poplatok z ceny predmetu konania 4 %, najmenej 500 Sk a najviac 500 000 Sk [písm. a) položky 2 sadzobníka] a ak predmet konania nebolo možné oceniť peniazmi, platil sa súdny

poplatok vo výške 2 000 Sk [písm. b) položky 2 sadzobníka]. V tom čase účinný zákon o súdnych poplatkoch teda neobsahoval explicitné ustanovenie upravujúce situáciu, keď je predmetom konania viacero nárokov. Preto najvyšší súd vychádzal z dôvodu namietanej neplatnosti uznesení valného zhromaždenia, ktorým bolo nedodržanie predpísaného spôsobu pre jeho zvolanie, pričom dospel k záveru, že tento dôvod sa vzťahuje na všetky rozhodnutia prijaté valným zhromaždením, a preto ide aj z hľadiska spoplatnenia o jedno konanie.

20. Naopak, zákon o súdnych poplatkoch účinný v čase, keď sťažovateľka rozšírila svoju žalobu o viaceré nároky, už výslovne upravuje poplatkovú povinnosť v prípade, ak ide o predmet konania s viacerými nárokmi, konkrétne v poznámke č. 6 k položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov tvoriaceho prílohu zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého *„Ak je predmetom konania viac nárokov, každý nárok sa spoplatňuje samostatne; to neplatí, ak ide o viac nárokov na peňažné plnenie a sú vyjadrené jednou sumou...“*.

21. Ústavný súd chápe logiku výkladu v prípade preskúmanom najvyšším súdom a argumentačne predostretú sťažovateľkou, kde bol i takýto výklad vzhľadom na absenciu explicitnej právnej úpravy namieste. Okresný súd však vo veci sťažovateľky postupoval podľa právnej úpravy účinnej v čase rozšírenia jej žaloby, ktorá sa medzičasom zmenila, a pokiaľ vyrubenie doplatku súdneho poplatku odôvodnil poukazom na poznámku č. 6 k položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov, nemožno takýto postup označiť za rozporný so zákonom alebo za postup svojvoľný. K tomu ústavný súd dodáva, že aj aktuálna právna úprava má svoju logiku, keďže každé uznesenie valného zhromaždenia môže byť predmetom samostatného konania. Nie je rozhodujúce, že išlo o jedno valné zhromaždenie, podstatné pre vec je to, že každé uznesenie môže byť posúdené inak (všetky uznesenia prijaté na jednom valnom zhromaždení totiž nemusia naplniť predpoklady neplatnosti). Napokon, i samotná sťažovateľka rozdelila predmet konania na viacero nárokov, keď žalobou najskôr žiadala, aby okresný súd rozhodol len o neplatnosti uznesenia č. 1/2016 jediného spoločníka žalovaného, a až následne, v rozšírení žaloby navrhovala určiť neplatnosť i ostatných uznesení (č. 2/2016, č. 3/2016, č. 4/2016 a č. 5/2016) jediného spoločníka, ktoré v petite rozčlenila na samostatné výroky.

22. Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva taká aplikácia príslušného ustanovenia citovaného právneho predpisu, ktorá by bola nesúladná z jeho jazykovým vyjadrením alebo by bola popretím jeho účelu a zmyslu, a preto vyhodnotil prvú námietku sťažovateľky ako nedôvodnú. Ústavný súd v tomto bode poukazuje aj na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd (v zásade) nemôže svojím postupom, resp. rozhodnutím porušiť ústavou alebo dohovorom garantované právo, ak koná a rozhoduje v súlade s platným a účinným zákonom (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00, III. ÚS 660/2014, II. ÚS 46/2017), t. j. v prípade sťažovateľky v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch.

23. S ohľadom na záver o tom, že doplatok súdneho poplatku nebol sťažovateľke vyrubený svojvoľne, ale práve naopak, zostáva zodpovedať druhú otázku nastolenú sťažovateľkou týkajúcu sa zastavenia konania pre jeho nezaplatenie. V tomto smere sa žiada v úvode poukázať na relevantnú právnu úpravu.

24. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, príslušný súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

25. Podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017 prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania. Prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku aj vtedy, ak bolo konanie prerušené podľa osobitného predpisu a správca v ňom pokračuje namiesto poplatníka.

26. Podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017 prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku,

ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa ods. 1 alebo ak sú na to dôvody podľa ods. 2. Prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku aj vtedy, ak bolo konanie prerušené podľa osobitného predpisu a správca v ňom pokračuje namiesto poplatníka.

27. Podľa § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch zavedeného novelou, t. j. v znení účinnom od 1. júla 2017, v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

28. Podľa § 14 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch zavedeného novelou, t. j. v znení účinnom od 1. júla 2017, v konaní podľa tohto zákona koná a rozhoduje vyšší súdny úradník vrátane rozhodovania o zastavení konania. Sudca v konaní koná a rozhoduje o sťažnostiach proti rozhodnutiam vyššieho súdneho úradníka. Ak sa sťažnosti vyhovie v plnom rozsahu, rozhodnutie nemusí obsahovať odôvodnenie.

29. Z obsahu spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľka rozšírila svoju žalobu podaním doručeným okresnému súdu 8. februára 2017. Okresný súd výzvou z 20. júna 2017 doručenu sťažovateľke 27. júna 2017 ju vyzval na doplatenie súdneho poplatku vo výške 398 € v lehote 10 dní. Zároveň ju vo výzve poučil, že „*Ak nebude poplatok v určenej lehote zaplatený, súd konanie zastaví položka (1, písm. a) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch*“. Sťažovateľka v uvedenej lehote doplatok súdneho poplatku riadne neuhradila. Okresný súd v situácii po nadobudnutí účinnosti novely zákona o súdnych poplatkoch konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil a sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľky proti tomuto rozhodnutiu napadnutým uznesením zamietol s odôvodnením, podľa ktorého je povinný postupovať v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch v znení účinnom po 1. júli 2017, pričom na skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku, neprihliada (§ 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch). Z uvedeného dôvodu nemohol prihliadnuť ani na to, že sťažovateľka po zastavení konania súdny poplatok uhradila (24. augusta 2017). Podľa názoru sťažovateľky je tento postup okresného súdu nesprávny, keďže výzva na zaplatenie súdneho

poplatku jej bola doručená ešte v čase účinnosti zákona o súdnych poplatkoch v znení do 30. júna 2017, a preto za ústavne konformný postup považuje aplikovanie právnej úpravy v znení účinnom do 30. júna 2017. Súčasne namieta absenciu poučenia vo výzve okresného súdu pre prípad nezaplatenia súdneho poplatku.

30. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že okresný súd dal odpoveď i na druhú časť námietok sťažovateľky. Predovšetkým je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že výzva na zaplatenie súdneho poplatku je poplatníkovi zasielaná v prípade nezaplatenia súdneho poplatku splatného podaním žaloby (resp. v tomto prípade doručením jej rozšírenia), pričom následkom nezaplatenia súdneho poplatku je zastavenie konania. Účelom výzvy nie je teda uloženie samotnej povinnosti zaplatiť súdny poplatok, ale upozornenie na jej nesplnenie. Takejto výzvy sa sťažovateľke dostalo a po preskúmaní jej obsahu možno prisvedčiť tvrdeniam okresného súdu, že sťažovateľka v nej bola na zastavenie konania pre prípad nesplnenia poplatkovej povinnosti poučená. V tomto smere nie je bez významu ani doplnená argumentácia okresného súdu, z ktorej ústavný súd cituje v bode 8 tohto nálezu.

31. Pokiaľ sťažovateľka odvádza aplikáciu „starej“ právnej úpravy od dátumu doručenia výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, keď by ešte mala možnosť zaplatiť súdny poplatok v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, okresný súd, ale ani ústavný súd túto argumentáciu nepovažoval za relevantnú. Bolo povinnosťou sudcu vo veci sťažovateľky aplikovať platný a účinný právny predpis a sudca takto i postupoval, a preto nemožno prisvedčiť sťažovateľke, ktorá v jeho postupe vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu.

32. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05, III. 591/2013). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu o ústavne významnej neprimeranosti pri právno-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma dáva konajúcemu orgánu verejnej moci

priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodit' jediný možný právny následok, potom možno hovorit' už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva (III. ÚS 575/2012).

33. Okrem toho ustanovenie § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch bolo novelizované zákonom č. 152/2017 Z. z. ktorým sa mení a doplňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony, ktorý v tejto časti nadobudol platnosť 9. júna 2017, pričom platnosť nastáva dňom vyhlásenia právneho predpisu v zbierke zákonov (§ 19 ods. 1 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Uverejnenie zákona v Zbierke zákonov Slovenskej republiky znamená, že sa stal súčasťou právneho poriadku. Obdobie medzi platnosťou a účinnosťou sa nazýva legisvakačná lehota a slúži na to, aby sa každý, komu zo zákona vyplývajú určité práva alebo povinnosti, mohol oboznámiť s jeho obsahom. Novelizované znenie § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch nadobudlo účinnosť 1. júla 2017.

34. Sťažovateľka bola v konaní zastúpená advokátom, teda osobou znalou práva. Pokiaľ bola jej právnemu zástupcovi doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku 27. júna 2017, mala sťažovateľka určitý časový priestor na to, aby po nadobudnutí platnosti novelizovaného právneho predpisu (§ 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch) súdny poplatok zaplatila, pričom sa prezumuje, že v priebehu legisvakačnej lehoty sa každý oboznámil s jeho obsahom. Sťažovateľka, resp. jej právny zástupca si teda boli vedomí toho, že pokiaľ bude o zastavení konania rozhodnuté až po 1. júli 2017, nebudú mať možnosť dodatočnej úhrady súdneho poplatku v lehote na podanie odvolania (resp. sťažnosti) proti uzneseniu, ktorým súd konanie zastaví pre nezaplatenie súdneho poplatku.

35. Bolo teda vecou sťažovateľky, aby dbala o splnenie všetkých procesných podmienok na to, aby mohol okresný súd riadne pokračovať v konaní o rozšírenej žalobe. Ústavný súd sa v tomto smere stotožňuje s názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 59/2000 zo 16. marca 2000, podľa ktorého platobná nedisciplína účastníka konania je už sama osebe očividne nežiaduca okrem iného preto, lebo všeobecné súdy v ich agende zbytočne zaťažuje a ak účastník konania v tejto nedisciplíne napriek výzve a upozorneniu na procesné dôsledky spojené s nedodržaním výzvy pokračuje, ide o konanie (opomenutie), za ktoré musí niesť procesnú zodpovednosť, najmä ak bola lehota ustanovená všeobecným súdom dostatočná.

36. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že zastavením konania nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva na prístup k súdu, keďže vec nebola prejednaná meritórne, nevytvára prekážku rozhodnutej veci (*res iudicata*).

37. Vzhľadom na všetky tieto dôvody ústavný súd konštatuje, že právne závery formulované sudcom okresného súdu nenesú podľa názoru ústavného súdu žiadne prvky arbitrárnosti, ktoré by mali byť korigované v konaní pred ústavným súdom a ktoré by mohli pre nedostatok primeranej reakcie zo strany okresného súdu zakladať ústavnú neutržateľnosť napadnutého rozhodnutia, a preto sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

38. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže sťažovateľka v konaní neuspela, neprichádzalo do úvahy, aby sa ústavný súd zaoberal jej návrhom na náhradu trov konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2018